

Літвін О. Г.

ст. викладач кафедри економіки підприємства та менеджменту
Академія праці, соціальних відносин і туризму, м. Київ, Україна

СТАЛИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

Сталий інноваційний розвиток є ключовим елементом сучасного суспільства. Наукові бачення, як показують дослідження, дещо варіюються. Одні підкреслюють технологічний прогрес і впровадження новацій як основні фактори, інші звертають увагу на соціальні та екологічні аспекти, враховуючи потребу сталості та збереження ресурсів. Крім того, деякі науковці підкреслюють важливість глобальної співпраці та урбанізації, сприяючи взаємодії між наукою, бізнесом і суспільством для досягнення сталого розвитку.

Концепція сталого інноваційного розвитку враховує потребу в збалансованому поєднанні економічного зростання, соціальної справедливості та екологічної стійкості.

Туристична галузь є ключовим компонентом економіки багатьох країн, включаючи Україну. Вона сприяє зростанню ВВП, створює нові робочі місця та сприяє розвитку інфраструктури. Крім економічних вигод, туризм відіграє важливу роль у культурному обміні, розширенні міжнародного співробітництва та формуванні позитивного іміджу країни. Збереження природи та культурної спадщини стає також ключовим аспектом розвитку туризму в умовах зростаючого свідомого споживача.

Інноваційна модель розвитку має ґрунтуватися на активному впровадженні новаторських рішень та технологій для забезпечення сталого зростання. Ключові аспекти цієї моделі охоплюють:

1. Зосередження на наукових дослідженнях та розробках для створення нових технологій, продуктів та послуг, які відповідають сучасним викликам та потребам. Для туристичної галузі грають ключову роль у вдосконаленні послуг. Деякі напрямки досліджень та розробок включають:

✓ *Технологічні інновації.* Розробка та впровадження технологічних рішень, таких як додатки для мобільних пристроїв, системи онлайн-бронювання та використання віртуальної реальності для покращення туристичного досвіду.

✓ *Сталість та екологічна відповідальність.* Дослідження способів зменшення екологічного впливу туризму, впровадження екологічно чистих технологій та розробка сталих туристичних маршрутів.

✓ *Соціокультурне дослідження.* Вивчення впливу туризму на місцеві спільноти та культурне середовище, розробка стратегій для збереження культурної спадщини та підтримки місцевого розвитку.

✓ *Аналіз ринку та маркетингові стратегії.* Дослідження попиту на ринку туризму, визначення тенденцій та впровадження ефективних маркетингових стратегій для залучення та утримання туристів.

✓ *Економічні інновації.* Дослідження можливостей розвитку нових економічних моделей у туристичній галузі, включаючи партнерства між секторами, розвиток малих підприємств та залучення інвестицій.

Ці напрямки досліджень сприяють поєднанню технологічних інновацій, сталості та розвитку для забезпечення якісних та ефективних туристичних послуг, при цьому зберігаючи екологічну та соціокультурну відповідальність.

2. Підтримка підприємництва та стартапів, що впроваджують інновації у різних сферах економіки. Це може включати створення екосистем для стартапів, надання фінансової підтримки та доступ до ринків. Цей аспект в туристичній галузі є важливим елементом стимулювання інновацій. Кілька ключових способів підтримки цього сектору включають:

- ✓ *Фінансову підтримку.* Надання фінансових ресурсів для стартапів та підприємств, що працюють у туристичній сфері. Це може включати гранти, інвестиції від венчурних фондів, а також доступ до низькоздатних кредитів.
- ✓ *Акселератори та інкубатори.* Створення програм, які надають підприємцям доступ до експертної підтримки, менторингу, просторів для роботи та інших ресурсів. Це допомагає швидкому розвитку та вдосконаленню їхніх ідей.
- ✓ *Навчання та розвиток.* Організація навчальних програм та курсів для підприємців у сфері туризму, де надаються необхідні навички та знання щодо управління бізнесом.
- ✓ *Створення інноваційних екосистем.* Розвиток інфраструктури, що сприяє інноваціям, забезпечує взаємодію підприємців, інвесторів та експертів у галузі туризму.
- ✓ *Партнерства та мережі.* Заохочення створення партнерств та мереж для обміну ресурсами, ідеями та досвідом між різними гравцями в галузі туризму.
- ✓ *Легкість взаємодії з регуляторами.* Створення сприятливого регуляторного середовища, що спрощує процеси реєстрації, ліцензування та розвитку бізнесу в туристичній галузі.

Ці заходи сприяють розвитку підприємництва та стартапів у туристичній галузі, стимулюючи інновації та впровадження новаторських рішень для поліпшення туристичного досвіду та розвитку галузі в цілому.

3. Активне використання технологій, таких як штучний інтелект, блокчейн, Інтернет речей тощо, для оптимізації процесів, підвищення ефективності та створення нових можливостей. Технологічні та цифрові трансформації в туристичній галузі впливають на всі аспекти індустрії, від планування подорожей до самого туристичного відпочинку. Основні напрямки цих трансформацій включають:

- ✓ *Онлайн-бронювання та маркетплейси.* Зростання популярності онлайн-платформ для бронювання готелів, квартир, транспорту та інших туристичних послуг. Маркетплейси об'єднують різні послуги на одній платформі для зручності користувачів.
- ✓ *Мобільні додатки.* Розробка та впровадження мобільних додатків для подорожей, які надають інформацію про місцеві атракції, ресторани, найближчі події та інші корисні дані.
- ✓ *Інтернет речей (IoT).* Застосування IoT для створення "розумного" туристичного середовища, включаючи сучасні готелі, розумні транспортні системи та інші інновації.
- ✓ *Віртуальна та розширена реальність (VR та AR).* Використання VR та AR для поліпшення туристичного досвіду, наприклад, віртуальні екскурсії, віртуальний попередній перегляд готелів або розширена реальність для розповіді про історію пам'яток.
- ✓ *Аналітика та штучний інтелект (AI).* Використання аналітики та AI для аналізу даних щодо попиту, прогнозування тенденцій, підвищення персоналізації та ефективності маркетингу.
- ✓ *Блокчейн в туризмі.* Впровадження технології блокчейн для забезпечення безпеки та достовірності транзакцій, а також полегшення процесів взаємодії між різними стейкхолдерами в галузі.

Ці технологічні та цифрові трансформації сприяють поліпшенню якості туристичного досвіду, збільшенню ефективності бізнес-процесів та розвитку інновацій у туризмі.

4. Розвиток систем управління, які сприяють взаємодії з зовнішніми стейкхолдерами, включаючи клієнтів, партнерів та науково-дослідницькі установи. Стратегії відкритого інноваційного управління передбачають взаємодію та обмін ідеями, ресурсами та технологіями між різними стейкхолдерами. Деякі ключові аспекти такого управління включають:

- ✓ *Партнерства та колаборації.* Укладання стратегічних партнерств із зовнішніми компаніями, стартапами, університетами та іншими організаціями для обміну ідеями та ресурсами.
- ✓ *Інноваційні лабораторії та простори для співпраці.* Створення внутрішніх або зовнішніх інноваційних лабораторій, де різні гравці можуть працювати спільно над новаторськими проектами.

- ✓ *Зовнішні засоби фінансування.* Залучення зовнішніх інвесторів або використання грантів для фінансування інноваційних проєктів.
- ✓ *Відкриті API та платформи.* Забезпечення відкритого доступу до програмних інтерфейсів та платформ для залучення екосистеми розробників та інших стейкхолдерів.
- ✓ *Зовнішня експертиза.* Залучення зовнішніх експертів для консультацій та оцінки ідеї чи проєкту.
- ✓ *Гнучкість та реагування на зміни.* Розробка гнучких стратегій, які можуть адаптуватися до змін у технологічному середовищі та ринкових умов.
- ✓ *Сприяння інтеграції зовнішніх інновацій.* Створення процесів та систем, що сприяють ефективній інтеграції інновацій, отриманих від зовнішніх джерел.

Ці стратегії створюють відкрите та взаємодійне середовище для розвитку інновацій, дозволяючи внутрішнім та зовнішнім стейкхолдерам спільно працювати над вирішенням викликів та впровадженням новаторських рішень.

5. Звертання уваги на інновації, спрямовані на забезпечення екологічної та соціальної відповідальності, включаючи відновлювані ресурси, ефективне використання енергії та інші аспекти сталості. Екологічна та соціальна інновація в туристичній галузі грають важливу роль у забезпеченні відповідального підходу до туризму. Основні аспекти цих інновацій включають:

- ✓ *Екологічні ініціативи.* Розробка та впровадження екологічних програм та ініціатив, спрямованих на зменшення впливу туризму на природне середовище. Це може включати енергоефективність готелів, використання відновлюваних джерел енергії та утилізацію відходів.
- ✓ *Еко-сертифікація та сприяння сталості.* Впровадження стандартів еко-сертифікації для готелів, ресторанів та інших туристичних об'єктів. Сприяння сталості в управлінні ресурсами та взаємодії з місцевими спільнотами.
- ✓ *Локації з низьким вуглецевим викидом.* Розвиток та популяризація туристичних напрямків та об'єктів з низьким вуглецевим викидом, де сприяється збереженню природи та зменшенню екологічного сліду.
- ✓ *Сприяння місцевому розвитку.* Реалізація соціальних проєктів та ініціатив, спрямованих на підтримку місцевих спільнот. Це може включати надання робочих місць, розвиток місцевої інфраструктури та освітніх програм.
- ✓ *Культурний туризм та збереження спадщини.* Заохочення та розвиток культурного туризму, який сприяє збереженню та підтримці культурної спадщини місцевих громад.
- ✓ *Сприяння екологічному транспорту.* Розвиток та популяризація транспортних засобів з низьким викидом шкідливих речовин, а також стимулювання використання громадського транспорту та екологічних видів пересування.

Ці інновації спрямовані на збалансованість відповідального та етичного розвитку, забезпечуючи не лише прибуток для індустрії, а й підтримку розвитку місцевих громад зберігаючи природні та культурні цінності. Вцілому запропонована модель інноваційного розвитку наголошує на активному впровадженні інновацій у всіх сферах економіки та суспільства з метою забезпечення сталого та продуктивного розвитку. Отже, концепції сталого розвитку туристичного сектору мають акцентуватися не лише на тому, щоб приносити користь економіці, а й сприяти балансу між екологією, соціальною справедливістю та культурним розвитком.

Література:

1. The World Tourism Organization (UNWTO). Всесвітня туристична організація (англ.). URL: <https://www.unwto.org/>
2. Державне агентство розвитку туризму (ДАРТ). State Agency for Tourism Development of Ukraine (SATD) (укр.). URL: <https://www.tourism.gov.ua/>